ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3663 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ԱՊՐԻԼ 1884 — Ն. Ց. 1 ՄԱՅԻՍ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 Մէճիտ
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Եռամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 3 »
Օտար Թղթատարով ղրկուած 2 1/2 լիրա
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ. երկու անգամի համար 2 ղրշ. է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

40 ՓԱՐԱՅ

ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

40 ՓԱՐԱՅ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ
Դուրս գնացած լրագրաց համրու ծախք խմբագրութեան վրայ է։
Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր-Տնօրէնին պիտի ուղղուի Կ. Պոլիս Բիւյիւք Եէնի Խան, Շարք Չարշըսը Թիւ 37 Մասիսի գրասենեակը։
Ճանբու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։
Զետեղուած նամակ, յօդուած, եւայլն ետ չեն տրուիր։

Կ. ՊՈԼԻՍ 19 ԱՊՐԻԼ

ԽՈՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Կայսերական հրամանաւ՝
Ամասիոյ Նախորդ կառավարիչ Աքիֆ պէյ Գարբեսիի կուսակալ անուանեցաւ։
Համիտի նախորդ կառավարիչ Հաճի Ազիզ փաշա Մէրտինի կառավարիչ անուանեցաւ։

———

Վեհ. Սուլթանը՝ Ռուսիոյ կայսեր Թիկնապահ և կայսերական կալուածոց նախարար Նորոշոֆ Նաչքոֆ կոմսին, Թագադրութեան ժամանակ արարողապետի պաշտօն կատարող Բահելթեֆ կոմսին և Մոսկուայի կառավարիչ Վոլկորոֆ իշխանին Ա. կարգի Մէճիտիէ, Ռուսիոյ կայսեր Թիկնապահ և կայսերական անձնապահ զօրաց հրամանատար Բիխթեր զօրավարին, արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Պ. տը Վլանկալլի և արտաքին գործոց նախարարութեան կեդրոնական Ասիոյ ճիւղին տնօրէն Պ. Ժինովիեֆի Ա. կարգի Մէճիտիէ և այլ պալատական բարձր պաշտօնատարաց զանազան կարգի պատուանշաններ տուաւ։

———

Բ. Դրան և Ցունաց Պատրիարքարանի միջև եղած խնդիրն այն կէտին վրայ կը մնայ, յորում կը գտնուէր Յովակիմ Պատրիարքին հրաժարմանէն առաջ։ Ս. Սինոդն և Խառն Ժողովը մտադիր չեն Նոր Պատրիարքի մ'ընտրութեան ձեռնարկել մինչև որ առկախ խնդիրները բոլորովին չհարթուին։ Ցունական մամուլն այժմ սա խնդրոյն վճռաբանութեամբ կ'զբաղի թէ Նախորդ Պատրիարքն իրաւունք ունէր թէ ոչ հետեւելու այն ճանբուն՝ որուն հետեւեցաւ։ Լը Թիւրքի կէս պաշտօնական լրագիրն իւր երեքշաբթի աւուր թուով այս խնդրոյ վրայ յօդուած մը հրատարակած էր, զոր մեր այս աւուր թուով թարգմանած ենք, և որ հաւանականաբար Բ. Դրան տեսութիւնները կը ներկայէ։

———

Ցունաց հրաժարեալ Տ. Յովակիմ Պատրիարք Նախընթաց օրն այցելութիւն տուաւ Ռուսական դեսպան Պ. տը Նելիտոֆի։

———

Արեւելեան Ռումէլիի իսլամ ժողովրդեան կողմէ պատգամաւորութիւն մ'եկած է մայրաքաղաքս և Ալէքօ փաշայի վարչութեան դէմ իսլամ ժողովրդեան գանգատները պարունակող յիշատակագիր մը մատուցած է Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշայի։

———

Ռուսճուքէն կը գրեն թէ Պուլղարիոյ Ալէքսանդր իշխանն, Ալպանիոյ գահաժառանգ իշխանն և իշխանուհին ընդունելէ յետոյ, Ցարմշթատ ուղեւորեր է, ուր ներկայ պիտի գտնուի իւր եղբօր՝ Լուի Պաթէնպէրկ իշխանին՝ ամուսնութեան ընդ Վիքթորիա իշխանուհւոյն։ Ցայտնի է թէ Անգլիոյ Թագուհին ևս, որ Հէս-Տարմշթատի արքունեաց ազգական է, ներկայ պիտի գտնուի այս ամուսնութեան։

———

Դադարեալ Ճէրիտէի Հավատիս լրագիրն այսօր վերսկսաւ իւր հրատարակութիւնը։

———

Բարձրաստիճան անձանց ոմանց խօսքին եթէ պէտք է հաւատալ, կ'ըսէ Օսմանլը, Աւստրիոյ գահաժառանգ Ռուտոլֆ իշխանը՝ մայրաքաղաքս ըրած ուղեւորութենէն յոյժ գոհ լինելով՝ որոշեր է ուղեւորութեան գիրք մը հրատարակել տալ, որ մանրամասն տեղեկութիւններ պիտի պարունակէ այն տեղերուն վրայ, զոր այցելեց ինք, ինչպէս նաև այն հիւրասիրական պատիւներուն վրայ, որովք Վեհ. Սուլթանը մեծարեց իւր կայսերազուն հիւրերը։ Ն. Բարձրութիւնը Կ. Պոլսոյ և Պրուսայի ամենէն գեղեցիկ դիրքերու նկարներն և բարձրաստիճան անձանց լուսանկարներն առած լինելով, կը կարծուի թէ իւր հրատարակելիք գիրքը մեծ յաջողութիւն պիտի ունենայ, եթէ այս պատկերները պարունակէ իւր մէջ։

———

Ռուսական լրագիրք ոմանք կը պատմեն թէ կեդրոնական Ասիոյ մէջ փառասէր բաղդախնդիր մը, Սուտանի ապստամբապետին ձեռք բերած յաջողութիւններէն քաջալերեալ, կեդրոնական Ասիոյ զանազան նահանգաց մէջ նմանօրինակ յուզումներ յարուցանելու հետամուտ եղած է։

Սակայն Խրիմ հրատարակեալ Թաթարերէն Թէրճէման լրագիրը՝ յիշեալ գաւառներէն իւր ստացած մասնաւոր թղթակցութիւններէ առնլով՝ կը յայտարարէ թէ ռուսական լրագրաց տուած լուրերն անհիմն են։

———

Կը խնդրուի մեզնէ ծանուցանել թէ Պարսից նորակառոյց վարժարանին ի նպաստ և Պարսից դեսպան Միրզա Մոհսին խանի հովանաւորութեամբ կազմաւորեալ պարահանդէսը վերջնականապէս յետաձգուած է յառաջիկայ կիւրակէ, 22 ապրիլ, և թէ ժողովրդեան տրամադրութեան ներքեւ պիտի դրուին Թէփէ-պաշիի Թաղապետութեան Թատրոնին սրահն և գեղեցիկ պարտէզն, և գեղեցիկ սեռէն մուտք չպիտի առնուի։

———

Կայսերական կառավարութիւնը նկատելով թէ բազմաթիւ կասկածելի և անգործ օտարազգիք կը դեգերին Թուրքիոյ զանազան քաղաքաց մէջ, և այս պատճառաւ եթէ ոչ անհնարին՝ գէթ դժուարին կը լինի հանրային ապահովութեան վրայ հսկել, որոշեց խիստ միջոցներ ձեռք առնուլ այս տեսակ օտարազգեաց դէմ։

Արտաքին գործոց Նախարար Ասիմ փաշա չաբթուս ծանուցագիր մը ղրկեց դեսպանաց, և անոնց ուշադրութիւնն հրաւիրեց իրաց այս վիճակին վրայ։

———

Մայրաքաղաքիս առողջապահական խորհուրդն իմանալով որ Պաղտատի նահանգին Պէտրա կոչուած գիւղաքաղաքին մէջ տեսակ մը ժանտախտ ծագած է, հրաման ղրկեց Պաղտատի քաղաքային և զինուորական իշխանութեանց, որպէս զի զինուորական շղթայ մը հաստատեն վարակեալ տեղւոյն բոլորտիքը։

———

Այս աւուր Վառնայի թղթաբերով մեր ստացած եւրոպական լրագրաց մէջ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը գտնենք.

Լոնտրա 26 ապրիլ. — Թայմզ լրագրոյ Գահիրէի թղթակիցն հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է. «Անգլիացի սպայ մը, որ քաջ կը ճանչէ Սուտանի երկիրն և կորտոն զօրավարին մտերիմ բարեկամն է, կ'ըսէ թէ ապացոյցներ ունի ի ձեռին հաստատող թէ Զէպէհր փաշա այս միջոցիս դաւ կը նիւթէ կորտոն զօրավարին դէմ, և թէ նա է Խարթումի շրջակայ ցեղերու նորագոյն ապստամբութեան պատճառը»։

Լոնտրա 25 ապրիլ. — Թայմզ լրագրոյ Գահիրէի թղթակիցն երէկ Խտտիվին պալատան մէջ գումարեալ նախարարաց խորհրդոյ նստին նկարագրութիւնը կ'ընէ. «Նիստն հազիւ 20 վայրկեան տեւեց։ Նուպար փաշա բացաւ վիճաբանութիւնն հարցնելով որ, եթէ Խարթում, Պէրպէր և Տօնկոլա քաղաքները Մէհտիին ձեռքն անցնէին, ի՞նչ տնօրինութիւններ ընել հարկ պիտի լինէր բարեկարգութիւնն անվթար պահելու համար ի Վերին Եգիպտոս։ Ներկայ նախարարք ամէնքն ալ պատասխանեցին թէ հարկ պիտի լինէր զինուորական զօրութիւն ի կիր առնուլ։ Ռիազ փաշա իւր կողմէն յայտարարեց թէ սխալներ գործուած են, Անգլիա պէտք է կրէ անոր պատասխանատուութիւնը, թէ բովանդակ երկրին մէջ տիրող կազմալուծութիւնն, անիշխանութիւնն և աւազակութիւնն՝ արդիւնք են անգլիական աշխարհավարութեան, և թէ, հետեւաբար, ոչ թէ Եգիպտական կառավարութեան, այլ Անգլիոյ վրայ կը ծանրանայ չարեաց դարման տանելու միջոցները գտնելու պարտականութիւնն։»

— Այս առաւօտեան Թայմզ երէկ իրիկուն երեսփոխանական ժողովոյ մէջ Պ. Կլատսթընի արտասանած [illegible] բացետն յայտարարեց թէ կառավարութիւնը կը ճանչէ կորտոն զօրավարին ապահովութեան վրայ հսկելու պարտականութիւնը։ «Բայց, կը յարէ Թայմզ, Պ. Կլատսթըն կը սխալի կարծելով թէ բաւական է հրաւիրել կորտոն փաշան որ Խարթումէն մեկնի։ Զօրավարն իւր բարեկամներն ու կուսակիցները թողող մարդ չէ, և Խարթում քաղաքն ալ պէտք է որ անոր հետ ազատի»։

Մատրիտ 25 ապրիլ. — Արժէթըղթոց գիներուն մեծապէս անկման պատճառն յեղափոխական շարժման մը զրոյցն եղած է, որ Վալէնսիայի, Ալիքանդի, Պարսէլոնի և Լէրիտայի մէջ պիտի ծագէր։ Կառավարութիւնն արդէն ժամանակէ մ'ի վեր իմացած էր թէ ապրիլ 27ին, ընտրութեանց օրն իսկ, Ռուիզ-Զօրիլլայի և զինուորական ընկերակցութեան կուսակիցներն ընտրութիւնները վրդովելու և կառավարութիւնը ծայրայեղ տնօրէնութեանց մղելու փորձ մը պիտի ընէին։ Երկու գիշեր Ներքին գործոց Նախարար Պ. Ռոմէրօ Ռօպլէտօ պարտաւորեցաւ հեռագրել գաւառական իշխանութեանց, պատուիրելով որ զգուշական միջոցներ ձեռք առնուն։ Նախարարական լրագիրք կը ժխտեն իրաց վիճակին ծանրութիւնը։ Սակայն նախարարաց խորհուրդ մը գումարեցաւ, որուն նախագահեց Թագաւորն՝ հակառակ իւր անձնական տկարութեան։ Ներքին գործոց Նախարարն հաստատեց իւր պաշտօնակցաց թէ դաւադրութեան բոլոր թելերն իւր ձեռքն անցուցած էր, և թէ կ'երաշխաւորէր բարեկարգութեան պահպանումը։

Վիէննա 26 ապրիլ.—Անգլիական ծանուցագիրն երէկ կէս օրէն յետոյ Վիէննայի կառավարութեան հաղորդուեցաւ։ Գերմանիա և Աւստրօ-Հունգարիա բնաւ բացորոշ խոստում չեն տուած Անգլիոյ, բայց որում Եգիպտոսի մէջ իրենց ունեցած շահերն երկրորդական կարեւորութիւն մ'ունին։ Պիտի սպասեն որ, աւելի ուղղակի շահ ունեցող տէրութիւնք, նախ՝ Ֆրանսա, և ապա Իտալիա և Թուրքիա իրենց կարծիքն յայտնեն։ Վիէննայի մէջ կը կարծուի թէ Ֆրանսա կ'ուզէ դեսպանախորհրդոյն վիճաբանութեանց ենթարկել Եգիպտոսի ընդհանուր քաղաքական վիճակն, և յայտնի է թէ դժուարին է զուտ ելմտական խնդիրը զատել քաղաքական խնդրէն, բայց դեսպանախորհրդոյ իրաւասութեանց այս ընդարձակման անպատեհութիւններն ալ չեն սքօղուիր։

Ի մի բան, կը կարծուի թէ Անգլիոյ մէջ կ'ուզուի այս նախնական պայմանին վրայ համաձայնիլ Ֆրանսայի հետ։ Աւստրիա և Գերմանիա պիտի մասնակցին դեսպանախորհրդոյն աշխատութեանց՝ եթէ յատակագիծն որոշուի։

Ռուսիա ևս ընդունած է անգլիական ծանուցագիրն։ Ինչպէս ըսին ոմանք, խնդիր չէր կրնար լինել դեսպանախորհրդէն դուրս ձգելու զայն։ Իրաւ է որ Ռուսիա չուզեց վերջին դեսպանախորհրդին մասնակցիլ, որովհետեւ կ'ըսէր թէ ինք շահ չունէր յԵգիպտոս. բայց եգիպտական գործոց կարգադրութեան մասնակցելու իրաւունքէն երբեք չէ հրաժարած։

Մեծ տէրութիւնք միայն ընդունած են Անգլիոյ հրաւիրագիրն։ Եթէ դեսպանախորհուրդը գումարի և Եգիպտոսի պարտուց կարգադրութեան օրէնքը փոփոխէ, փոքր տէրութեանց հաւանութիւնն ալ պիտի խնդրուի. բայց ասոնք ոչ մէկ [illegible] մէջ ներկայ պիտի գտնուին դեսպանախորհրդին։

Բէյլթէր Լոյտ լրագիրը, խմբագրական յօդուածով մը, կը ջանայ հաստատել թէ, առ այժմ, տէրութիւնք շահ չունին դեսպանախորհուրդ մը գումարելու մէջ, որպէս զի զԱնգլիա մտահոգութենէ ազատեն։ Դիւանագիտութեան գործը չափազանց ապաշնորհ պիտի լինի. [illegible] վերջ չպիտի տան Եգիպտոսի անիշխանութեան։ Թո՛ղ Անգլիա նախ բարեկարգութիւնը վերահաստատէ Նեղոսի ափանց վրայ, յայնժամ միայն դիւանագիտութեան գործողութիւնն ազդեցիկ կը լինի։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Փարիզ 30 ապրիլ.
Մատրիտէն կը ծանուցանեն թէ սպանիական զօրքերը Պիւրէնեան լեռանց մէջ ապստամբաց խումբ մը ցրուեր են։

Վիէննա 30 ապրիլ.
Ռուտոլֆ իշխանն եւ Սթէֆանի իշխանուհին այսօր Վիէննա վերադարձան։

Լոնտրա 30 ապրիլ.
Իտալացի նշանաւոր երաժշտապետ Սըր Միքէլ Քոսթա, որ բաւական երկար տարիներ Լոնտրայի իտալական Օբէրային եւ հանրային մեծագոյն նուագահանդէսից տնօրէնն եղած էր, երէկ մեռաւ։ Անգլիական Քրօքօտիլ փոխադրանաւը՝ Բորթսմաութ հասնելուն պէս՝ մաքուր անցագիր ստացաւ, հակառակ սա պարագային թէ Սուէզէն Անգլիա բրած ուղեւորութեան միջոցին քոլէրայի քանի մը դէպք պատահած էին իւր մէջ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—═—

ՀՐԱՒԷՐ
ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ ԻԶ. Նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ, 20 Ապրիլ, ի Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցի Ղալաթիոյ։
Ատեանը պիտի բացուի ճիշդ ժամ 6 ին։
Հրաւիրեալ են Ազգային Երեսփոխանք իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։

Մնամ աղօթարար
ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր
փոխանորդ Նորին
ԳԷՈՐԳ Ծ. Վ. ՌՈՒՍՃՈՒԳԼԵԱՆ
18 ապրիլ 1884

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Տեղեկագիր Համարակալութեան Դիւանի ի վերայ Ազգային Կեդր. Ելմտացոյցի։
Բ. Ծրագիր Ցեղչատակագրի։
Գ. Տեղեկագիր Վարչութեան Ս. Էջմիածնայ մէջ տեղի ունեցած անցից մասին (ի պատասխանի Ն. էֆ. Թիւպէնտճեանի հարցման)։
Դ. Փակումն Ազգային Ժողովոյ 1883 Նստաշրջանի։

Ատենադպիր
Ց. ԳՈՒՐԳԷՆ

———

Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովն երէկ գումարեցաւ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ խորհրդարանն ընդ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, և յետ ընթերցման այն երկու գրութեանց՝ զորս Ս. Պատրիարք Հայրը ղրկած է առ Կաթողիկոսական տեղապահ Ամեն. Տ. Մակար Սրբազան, որոնց Ազգ. Ժողովոյ ներկայել զանոնք հանդերձ պէտք եղած բացատրութեամբք։

———

Ինչպէս որ երկուշաբթի աւուր թուով ծանուցած ենք, Ռուսիոյ դեսպանատան կողմէ եղած վերջին յայտարարութեանց վրայ Նորատունկեան Ցարութիւն էֆէնտի հրաժարեցաւ պատուիրակութեան պաշտօնէ, զոր ազգասիրաբար յանձն առած էր՝ բոլոր ծախքն իւր քսակէն վճարելու պայմանաւ։ Ա[illegible] Ցանձնաժողովն ալ ետ առաւ պատուիրակներ ղրկելու որոշումն, և Ս. Պատրիարք Հօր յանձնեց հաղորդել իւր այս որոշումը Ս. Էջմիածնի Սինոդին։

Ն. Սրբազնութիւնն երէկ ծանոյց Կաթողիկոսական յանձնաժողովոյ թէ Նախընթաց օրն յատկապէս գրած է Ս. Էջմիածնի կաթողիկոսական աթոռին Տեղապահ Ամեն. Մակար Սրբազանի և անոր յանձնած է հսկել Ս. Էջմիածնի տաճարին մէջ կատարուելիք ընտրական գործողութեանց վրայ, և Թուրքիոյ Հայոց ընտրական իրաւունքն անվթար պահել՝ ճշդիւ գործադրել տալով այն բանաձեւը զոր Թուրքիոյ Ազգային երեսփոխանական ժողովն ընդունած է, և յորմէ չի կրնար բնաւ խոտորիլ։

Այսպէս ահա այն հսկողութեան իրաւունքն՝ որ Թուրքիոյ կողմէ ղըրկուելիք պատուիրակաց կամ պատուիրակին պաշտօնը պիտի լինէր, կը յանձնուի կաթողիկոսական Տեղապահ Ամեն. Տ. Մակար Սրբազանին, որոյ ուղղութեանն ու ազգասիրութեան վրայ կատարեալ վստահութիւն ունի Ս. Պատրիարք Հայրը։

Կը մնայ տեսնել թէ Ռուսական կառավարութիւնը պիտի հաճի՞ յարգել Թուրքիոյ Հայոց նուիրական և դարաւոր իրաւունքն որ իւր երեսփոխանական ժողովոյն միջոցաւ օրինաւորապէս կը ներկայանայ սոյն ընտրութեան մեծ գործին մէջ։ Պիտի ուզէ՞ բռնաբարել մեր անկապտելի սուրբ իրաւունքն յանուն օրէնքի մը՝ զոր Թուրքիոյ և այլ երկիրներու Հայք, ինչպէս նաեւ մեր Հոգելոյս կաթողիկոսունք չեն ընդունած և միշտ բողոքած են անոր դէմ։ Սպասենք և տեսնենք։

———

Խառն Ժողովն երէկ գումարեցաւ ի Պատրիարքարան, և յետ ինչ ինչ ամուսնական և թաղային խնդրոց կարգադրութեան՝ հետեւեալ տնօրէնութիւններն ըրաւ.

1. Երուսաղէմի պարտուց բարձման լիազօր յանձնաժողովոյ հետ երկար խորհրդակցութիւն մ'ունենալէ յետոյ, որոնց որ Երուսաղէմայ և Կ. Պոլսոյ Ս. Պատրիարքունք, կրօն. Ժողովէն Գեր. Սիմէոն և Մատթէոս եպիսկոպոսունք և Քաղաքական Ժողովէն Մաքսուտ Սիմոն պէյ և Հալաճեան Բարսեղ էֆէնտի՝ յատուկ ատերագրով՝ Մեծ-Եպարքոսին դիմելով, Երուսաղէմի պարտուց բարձման համար բանակցին։

2. Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ քարոզիչ Գեր. Տ. Մաղաքիա վարդապետ Օրմանեան և Մերեէմճուլի Ցարութիւն էֆէնտի, Բերայի Թաղ. խորհրդոյ մէկ պաշտօնագրովն երէկ Խառն Ժողովոյ ներկայանալով, խնդրեցին որ պաշտօնապէս վաւերացնէ այն յանձնախումբն, որ Շիշլիի Հայոց գերեզմանատան շուրջը պատ քաշելու և գերեզմանատունն յարդարելու պաշտօնով կազմուած էր։ Խառն Ժողովը, պատգամաւորաց բերանացի բացատրութիւններն ևս լսելէ յետոյ, վաւերացուց Ցանձնախմբին կազմութիւնը, պայմանաւ որ իւր գործողութեանց ծրագիրը, գերեզմանատան յատակագիծն և ծախուց քանակութիւնը նախապէս Ազգ. Վարչութեան ներկայացուին՝ ձեռամբ Թաղ. խորհրդոյ։

3. Կարնոյ, Մշոյ, Տիարպէքիրի, Բաղէշի և այլ անխնամ ու թափուր մնացեալ վիճակաց նկատմամբ վերջնական տնօրէնութիւն մ'ընելու համար որոշեց 15 օրէն առանձին նիստ մ'ընել։

4. Պիլէճիկի առաջնորդ Շիշմանեան Ղեւոնդ եպիսկոպոսի նկատմամբ այլ և այլ տեղերէ բազմաթիւ գանգատագրեր հասած լինելով, Ժողովն յանձնարարեց կրօն. Ժողովոյ Ա. Ատենադպիր Տ. Վահան վարդապետի, որպէս զի ցարդ փոխանակեալ բոլոր պաշտօնագրերն և հեռագրերն աչքէ անցունելով, տեղեկագիր մը պատրաստէ և յառաջիկայ Նստին ներկայէ։

5. Դատաստանական խորհրդոյ անդամ Տ. Ստեփանեան Տ. Սուքիաս և Սելթեան Տ. Կարապետ քահանայք կրօն. Ժողովոյ անդամ ընտրուած լինելով, Նոցա տեղ Մամբրէեան Տ. Արիստակէս և Սիմոնեան Տ. Թադէոս քահանայները Դատաստանական խորհրդոյ անդամ նշանակեցան։

———

Քաղ. Ժողովն ևս երէկ առանձինն գումարեցաւ ընդ ատենապետութեամբ Մաքսուտ Սիմոն պէյի, և գաւառներէն եկած 40–50 ի չափ գրութիւններ, որք այլեւայլ հարստահարական դէպքեր կը ծանուցանէին, նկատողութեան առնլէ յետոյ, որոնց Թագրիր գրել կայս. բարեխնամ կառավարութեան։

Ժողովը վերակազմեց յանուն Տիվրիկցի Ազգ. վարժարանաց Կ. Պոլսոյ մէջ գտնուած կալուածոց հոգաբարձութիւնը։

———

Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն երէկ կաթողիկոսական Ցանձնաժողովոյ Նախագահելէ յետոյ, Օրթագիւղ գնաց, ուր մէկ երկու օր պիտի կենայ։

Կ'ըսուի թէ շաբաթ իրիկուն Գատըգիւղ պիտի երթայ և կիրակի օրն ալ հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Թադէոս եկեղեցւոյ մէջ։

———

Այս առաւօտ Վանէն հետեւեալ հեռագիրն ստացանք.
«Այսօր ութ հազար ստորագրութեամբ հեռագիր տուինք Թիֆլիս՝ Հայրիկի կաթողիկոսութեան համար»։

———

Պուքրէշի Արժ. Տ. Միքայէլ աւագ քահանայ Յովհաննէսեան, Ազգ. Պատրիարքարանի հրաւիրմամբ, այս առաւօտ Պուքրէշէն մայրաքաղաքս հասաւ։

———

Բ[illegible] Մանկանց. — Հրատարակուեցաւ ապրիլ 15ի թերթը։

Բ. ԴՌՈՒՌՆ ԵՒ ՖԷՆԷՐԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆՆ

Լա-Թիւրքի կէս պաշտօնական լրագիրն՝ իւր երեքշաբթի աւուր թուով հետեւեալ հատուածն հրատարակած է Յունաց պատրիարքարանի վրայ.

«Ինչպէս յայտնի է, Յունաց Պատրիարքական խնդիրը լուծելու բաւական չեղաւ այն Պատրիարքական Պէրաթ, զոր կայսերական կառավարութիւնն Յովակիմ Պատրիարքին յանձնեց հին Պէրաթներու ձեւով։ Ոչ ոք կ'անգիտանայ նաև թէ Յովակիմ Պատրիարք պարտաւորեցաւ հրաժարական տալ՝ Սինոդին և Ազգ. ժողովին կողմէ իւր գործոց դէմ յարուցուած ընդդիմութեան պատճառաւ։ Այս անգամ երկու ժողովներն համագումար նիստ ընելով, ընդունեցին Պատրիարքին հրաժարականն և նոյն նստին մէջ տեղապահ մ'անուանեցին։ Այս որոշումները Բ. Դրան ներկայացուելով, ընդունուեցան և վեհ. Սուլթանէն վաւերացան։

«Ի՞նչ կը մնար ընել։

«Հանդարտութեամբ, առանց կուսակցական ոգւոյ և առանց աւուր վէճերու, զբաղիլ նոր Պատրիարքին ընտրութեամբ և կարգադրելու ջանալ ինչ ինչ մանրամասնութիւններ, որոց վրայ համաձայնութիւնը կատարելապէս եղած չէր թուէր ընդ մէջ կայսերական կառավարութեան և Օրթոտոքս հասարակութեան։

«Ցեղական լրագրաց ոմանց լեզուէն և բռնած ընթացքէն դատելով, Յունաց Պատրիարքարանն հեռի է ընտրելէ այն հաշտարար ուղին զոր Բ. Դուռը, փութանք հաստատել, երբէք չէ թողած։

«Այս մինչեւ ոչ եւս կը խօսուի կատարուած իրողութեանց և նախորդ Պատրիարքին բռնած ընթացքին վրայ, որ կը մեղադրուի թէ իւր իշխանութեան սահմանէն անդին անցած, քմահաճօրէն գործած և վերջապէս ազգին դէմ մատնիչ մ'եղած է։ Ամբաստանութիւնք ծանր են և, ըստ մեր կարծեաց, թեթեւամտութեամբ, անփութութեամբ եղած։

«Անհամաձայնութիւն մը կը կենար մէկ կողմէ՝ Յովակիմ Պատրիարքի և միւս կողմէ՝ Ս. Սինոդին և Ազգ. ժողովոյ միջև։ Այս անհամաձայնութիւնը բառնալու համար, Պատրիարքը պատշաճ դատեց հրաժարական տալ, զոր չուզեցին ընդունիլ ո՛չ երկու սահմանադրական ժողովներն, ո՛չ ալ Բ. Դուռն։ Հետեւապէս Պատրիարքին իշխանութիւնը չէր կրնար վերջացած նկատուիլ և Յովակիմ Պատրիարք ամեն պատճառ ունէր դատելու թէ (այս եղած էր միշտ իւր կարծիքն) հետեւելիք լաւագոյն ուղին էր համաձայնութեան մը գալ կայսերական կառավարութեան հետ, որոյ բարեսէր և հաշտարար դիտաւորութիւններն երբեք չէին հերքուած։ Կարծեաց փոխանակութիւն մը տեղի ունեցաւ ընդ մէջ Նախարարութեան և Պատրիարքին և իրաւախոհութիւն մը գոյացաւ. — իւր հին ձեւով Պէրաթին յանձնումն և գործադրութեան մէջ ինչ ինչ մանրամասնութեանց մեկնումը պարունակող նախարարական թէզքէրէն։

«Յովակիմ Պատրիարքն, հոգւով և գիտակցութեամբ, բաւական կը համարէր այս պաշտօնագրերն՝ խնդիրը լուծելու և մտաց մէջ խաղաղութիւն վերադարձնելու համար։ Օրթոտոքս եկեղեցւոյ պետը կարող չէ՞ր ուրիշէ մ'աւելի լաւ գնահատել այս եկեղեցւոյ պէտքերն, ինչ որ կը պատշաճէր իւր իշխանութեան և ազդեցութեան։ Իշխանութեանց գոյութիւնն — իւր հրաժարականը ընդունուած չլինելով — իրեն արտօնութիւն չէր տար բանակցելու։ Առանձինն բանակցեցաւ անշուշտ, բայց ի՞նչ պատճառաւ. — որովհետեւ երկու սահմանադրական ժողովոց տրամադրութիւնները գիտէր և համոզուած էր թէ բանակցութիւնք անվերջանալի կերպիւ պիտի երկարաձգուէին, մինչդեռ Եկեղեցին պէտք ունէր անմիջական խաղաղութեան և համաձայնութեան։ Հետեւապէս մարդ ինքն իրեն զարմացմամբ կը հարցունէ թէ ի՞նչ բանի մէջ Տ. Յովակիմ Պատրիարք մատնութիւն ըրած է ազգին դէմ, ինչպէս քանի մը թերթեր ամբաստանեցին զայն։ Միթէ Օրթոտոքսներու շնորհուած քաղաքական առանձնաշնորհութիւններէն մի քանին ուրացա՞ւ։ Վէճի նիւթ եղած խնդրոյն մէջ խնդիրը ժողովրդեան և աշխարհական շահուց վրայ չէ, այլ կղերին վիճակին վրայ, որ ձեռնհասութեան իրական իրաւունք ունեցող եկեղեցական իշխանութեան իրաւասութեան ներքեւ կը գտնուի։

«Պատրիարքական խնդիրը պէտք է որ այս տեսակէտէն նկատուի և այսպէս գնահատուած է ամեն մտացի և բարեկարգութեան բարեկամ անձանց կողմէ և պէտք է յարել թէ յոյժ ցաւալի է որ տակաւին կը շարունակեն խմբել անցելոյն գործերն, որք այլ եւս միայն պատմական կարեւորութիւն մ'ունին։ Կը սիրենք յուսալ թէ այս կարծիքը վերջապէս պիտի ամրապնդէ այն կապերը որք Օրթոտոքսները կը միացնեն վեհապետական իշխանութեան հետ, որ իւր հաւատարիմ և անկեղծ հպատակաց բարեկեցութեան և բարօրութեան համար ամենամեծ հոգածութիւն ցոյց տալէ չէ դադրած երբեք»։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԲԱՆԱԿ

—o—

Վիէննայի լրագիր մը՝ Օսմանեան բանակին վրայ քանի մը վիճակագրական տեղեկութիւններ կուտայ, զորս Աւստրիոյ գահաժառանգ Ռուտոլֆ իշխանին և Ստեփանի իշխանուհւոյն ընդունելութեան ներկայ գտնուելու համար Պոլիս եկող թղթակից մը հաղորդած է իրեն։ Թուոց ճշդութեան պատասխանատուութիւնը թղթակցին վրայ թողլով, կը հրատարակենք այդ տեղեկութիւնները։

Օսմ. բանակը, խաղաղութեան ժամանակ, 150,000 մարդէ կը բաղկանայ, որոց 138,000ը կանոնաւոր զօրք (Նիզամ) են։ Զինուորական ծառայութեան տեւողութիւնն է 14 տարի, երեք տարին միայն գործօն բանակին մէջ։ Զինուորագրութիւնը տարին 45,000 նոր զօրք կը մատակարարէ։ Բէտիֆ զօրաց դասը 90,000 զինուորէ և 5,000 ըսպայներէ կը բաղկանայ։ Թնդանօթաց թիւն է 2,634, ամեն մեծութեամբ։ Այս զօրաց վրայ պէտք է յաւելուլ 10,000 ծովային հետեւակազօր։

Նորագոյն հաշուոց նայելով, պատերազմի սովորական ելմտացոյցին ծախքն 756,000,000 ղրուշի կը հասնի, այսինքն Թօշակաց համար 126,900,000 ղրուշ, սպառազինութեան համար 126,900,000 ղրուշ, ձիանց անդեան համար 6,500,000 ղրուշ ևայլն։ Արտասովոր ծախքերն ալ ի հաշիւ առնլով, ելմտացոյցն 794 միլիոն ղրուշի պատկառելի թուոյն կը հասնի, որոյ 270 միլիոնն յատկացուած են ամսաթօշակաց։ Օսմանեան զօրաց անունդն ընդհանրապէս գոհացուցիչ է։ 1,033,000 ղրուշ ծախք կը լինի զօրանոցներու նորոգման և պահպանման համար, 1,370,000 ղրուշ՝ բանակետղի համար, 8,000,000 ղրուշ՝ վրաններու բարւոք պահպանման համար, 20,000,000 ղրուշ՝ էէֆէքներու ձիանին նորոգման համար և 7,500,000 ղրուշ՝ ամրութեանց համար։ Գործօն բանակին [illegible] 19,714 սպայ և 272 զօրապետ և մարաջախտ կը պարունակէ։ Պատերազմական գործոց նախարարարութեան մէջ 6 զօրապետ և դատական գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ 50 սպայ կան, ինչպէս նաև 19 զօրապետ և 117 սպայ մեծ սպայակոյտին մէջ, և 32 զօրապետ ու 203 սպայ՝ պատերազմական գործոց նախարարութեան զանազան գրասենեկաց մէջ։

Կայսերական պալատան նուագածուաց խումբն 3 զօրապետէ և 142 սպայներէ կը բաղկանայ։

Կ. Պոլսոյ պահապան զօրքը կը բաղկանայ զօրաց ընտրելագոյն մասէն և կայսերական անձնապահ զօրքերէն, որոց թիւն է 20,767 մարդ, որոց վրայ պէտք է յաւելուլ 8,000 զօրք, որք Ներքին քաղաքաց մէջ բաժնուած են։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Պէրլինէն ապրիլ 22 թուով կը հեռագրեն. — Բեդրսպուրկէն եկած լրոց նայելով, ամսոյս 18ին երեք ծովային սպայք ձերբակալուեր են Քրոնշթատի մէջ, յեղափոխական կուսակցութեան անդամ լինելու ամբաստանութեամբ, և Պօղոս Պետրոսի միջնաբերդին մէջ բանտարկուեր են։ Նոյնպէս անցեալ շաբթու կառավարական 10 բարձր պաշտօնատարներ ձերբակալուեր են Սարաթոֆի մէջ, մի և նոյն ամբաստանութեամբ, և Բեդրսպուրկի մէջ բանտարկուեր են։ Կ'ըսուի թէ անցեալ շաբթու Օտեսայի մէջ ձերբակալեալ անձը՝ Սուտէյքին գնդապետն սպաննող Տէկայէֆը չէ, ինչպէս ի սկզբան կարծուած էր։ Սա Բեդրսպուրկ պիտի փոխադրուի, որպէս զի իւր ո՛վ լինելն ստուգուի։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԲՈԼՈՆԻԱՑԻՔ

Բեդրսպուրկէն կը գրեն առ Քորէսբոնտանս Բոլթիք թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնն ազատելով այն մտահոգութիւններէն, զորս կը պատճառէր իրեն Գերմանիոյ բռնած դիրքն, որոշած է օգուտ քաղել իւր ներկայ ապահովութենէն, պարբերաբար ջախջախելով Բոլոնիական տարրն, որոյ վրայ կը կասկածի թէ Ռուսիոյ դէմ և կայսրութեան մէջ կեցող ընկերական կարգին դէմ կը դաւադրէ։ Հետեւապէս հրաման տրուած է Կուրգօ զօրավարին՝ յետադիմական աշխարհավարութեան մը հետեւիլ և անպատճառ ռուսացնել Բոլոնիան։

Միւս կողմէ, որովհետեւ Բոլոնիայի բարձր դասուն հակառուսական գործունէութենէն կը վախցուի, հրաման տրուեցաւ անլոյծ թողուլ կալուածական խնդիրն և [illegible] դացուց և ի վնաս կալուածատերաց գործել, որպէս զի այս վերջինք երկրագործ դասուն կողմէ իրենց դէմ ուղղեալ ժողովրդային շարժման մ'սպառնալեաց ներքեւ գլտնուին միշտ։

ՀՐԱՒԷՐ ՊԱՐՏԱՃԱՆԱՉՈՒԹԵԱՆ ԱՌ ՈՂՋԱԽՈՀ ԿԻԼԻԿԵՑԻՍ

Բաւ է այսքան լռութիւն Կիլիկեցի եղբարք. Քրիստոնեայ աշխարհի առջև, քաղաքակիրթ աշխարհի առջև, Հայ աշխարհի առջև չամօթ է արդէն ինչ որ կրեցինք ամօթ և նախատինք. մերձ է այն լաբիւրինթոսն զոր մեք իսկ մեր անտարբերութեամբ թողինք պատրաստել։ փոքր մի եւս, և ահա համայն աշխարհի դատակնիքն, յիմարութեան, վատութեան և անզգայութեան դրոշմ, պիտի կնքուի ի մեր ճակատ։ Ե՞ր այսքան անտարբերութիւն, Հայրենակից եղբարք, մի՞թէ աննշան կը թուի մեզ ընդհանուր Հայութեան Նուիրական միակ կապն, մեր հնութեան անգին աւանդն, մեր վերջին յոյսն և լոյսն — Ազգ. եկեղեցւոյ Միութիւնն։

Քաջ գիտէք թէ ինչ կամիմ ասել Ձեզ. մեր ազգութեան դէմ, մեզ դէմ ահագին վտանգներ կը պատրաստուին յանուն մեր և առանց մեր գիտութեան. ժամ է որ ի բաց թօթափենք այս կուրութիւն և մեր բաղդն անձամբ որոշենք իսկոյն։

Երեքտասան տարիներէ ի վեր կործանած է Սսոյ Աթոռոյն Աջապահեան բանութիւնն, և Սահմանադրական ընտրութեամբ գահակալ մի բարձրացած է ի նոյն Աթոռ. բայց, բա՜բէ, քանի պատիր ականկալութիւնք 1871 թուոյն կուգային հեգնական ժպիտներ փլթթեցունել մեր այտից վրայ, քանի անտի յոյսեր կը հասնէին Յուդայական համբոյրներ մատուցանելու մեր շրթանց, ի՛նչ խաբուսիկ երազ մ'էր այն օրն, յորում կը վերջանար կաթողիկոսական ժառանգական իշխանութիւնն և Պոլսոյ Երեսփոխանական ժողովոյ մէջ Գեր. Երեսփոխան մը «կեցցէ Տ. Տ. Մկրտիչ Ս. Արքեպիսկոպոս, Կաթողիկոս Տանն Կիլիկիոյ» կը գոչէր։ Աւա՜ղ... սակ Սպանիական դղեակ մը, լոկ Ամերիկեան [illegible] մը մնալու դատապարտեալ է Կիլիկիա, զոր նոյն պահուն կ'երեւակայէինք տեսանել Արքատիա մը, Դրախտ մը, Աւետեաց երկիր մը. դա՛ռն երազներ...։

Երեքտասան երկա՛ր տարիներէ հետէ անհամար բողոքներ բարձրացուցինք և ցոյցեր կը գտնուինք ամենայետին կացութեան մը մէջ. կը ցաւինք որ մեր վարժարանք անկարգ, եկեղեցիք անբարեկարգ, վարչութիւնք ապօրէն, կղերականք ապիկար և վանօրայք աւեր են. կը տեսնենք որ Բողոքական առաքելութիւնք և Լատին ընկերութիւնք հաստատուն արմատներ կը ձգեն մեր հոգւոց խորն և արդէն իսկ վարակեալ ենք այն օտարամոյծ թոքախտով զոր չենք զգար մինչև վերջին ժամն աղէտալի մահուան, կ'արտասուենք թէ մերայնոց մէջ կրօնական անտարբերութեան, ազգային անպարտաճանաչութեան սերմն, ուրեք ուրեք ալ տգէտ սկեպտիկութեան որոմն կ'սկսի սերմանուիլ. ի մի բան կ'ողբանք թէ, զուրկ ենք ամեն առաւելութիւններէ, կրթական լինի, նիւթական լինի, առեւտրական լինի։ Այո՛, ճշմարիտ են այս ամենը, թէ հակառակ այնքան տեղական դիւրութեանց հոն ենք տակաւին, ուր որ էինք 10–20 և 50 տարիներ յառաջ։

Բայց ո՞վ է մեղաւորն։

Արդեօք Քրդաց և Չէրքէզաց հարստահարութի՞ւնք, որք մի քանի տարի յառաջ մեծ խժդժութիւններ կ'ընէին այլուր, ասպարէզ գտած էին նաև ի Կիլիկիա, արդեօք վերջին ահարկու սովն որ մեծ կոտորած գործեց Վասպուրականի մէջ, մտած էր նաև ի Կիլիկիա. վերջապէս, արդեօք առեւտրական, հաղորդակցական և այլ անխուսափելի դժուարութիւնք, որք բաժինն են եղած [illegible] արեւելեան կողման, կրնա՞ն նոյն խոչնդոտներն հանել նաև ի Կիլիկիա. — Քաւ, ընդհակառակն ծովեզերեայ դիրք մը, բանուկ վաճառականութիւն մը, և Օսմ. բարեխնամ կառավարութեան շնորհիւ անդորրութիւն մը, երկար ատենէ, մանաւանդ [illegible] անկումէն ի վեր մեծ դիւրութիւններ ընծայած են յառաջդիմութեան։

Ո՞վ է ուրեմն մեղաւորը։

— Դժուար է ինձ պատասխանել այդ հարցման, զի ճշմարտութիւնը խիստ է. սակայն անտանելի է այլ եւս այն խոր վէրքն զոր մեր Կիլիկեցւոց լռութիւնն կը պատրաստէ Հայութեան սրտին վրայ և պարտ է անյապաղ մերկանալ այս անարգ համբերութեան, այս յիմար խոհեմութեան և այս անարդարանալի լռութեան լուծը և հռչակել յայտնապէս արդարև, Թէ առաջին մեղաւորն Կիլիկիոյ յանցանաց, միակ պատճառն այս վիրաց և ցաւոց է նոյն ինքն Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոս, որ կը բռնէ երկար ատենէ ի վեր զէնն մեր Հայրենեաց. իսկ երկրորդ մեղաւորն է, ամբողջ Հայութիւնն Կիլիկիոյ, որ ուղղապէս և անուղղակի [illegible] սոյն բարձրաստիճան եկեղեցականի աղէտալի ձեռնարկներուն։

Ահա մեղաւորը։

Գիտեմ [illegible] ճշմարտութեան, այլ զայրոյթ և դառն [illegible] մանք եւս նախանձոտ [illegible], սակայն փոքր ինչ համբերութիւն և խորհրդածութիւն, և ահա նոյն խիղճն իսկ պիտի հաւնէ զիրենք, — Թէ Պոլսոյ Պատրիարքարանը կը յարգէր, չուզեր ճանչել Սիսը, Թէ Էջմիածնայ Գահակալը [illegible] կը հրամայէ Կիլիկիոյ ժողովուրդն ու Աթոռը, և ամենէն աւելի, թէ Ս. Կաթողիկոսը չունի գործելու ազատութիւն և ազդեցութիւն, — ահա ինչ որ կը գործեն իբր հօր և սուրբ Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսի յարգելի փաստաբանաց ձեռքը։

Մասամբ իրաւացի, մասամբ թերըմբռնութեան արդիւնք և մա...

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Ս. ԵՐՈՒՍԱՂԻՄԱՅ ՊԱՐՏՈՒՑ ԲԱՐՁՄԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ ՈՒՂՂԵԱԼ ԱՌ Ս. ԵՐՈՒՍԱՂԻՄԱՅ ՊԱՐՏՈՒՑ ԲԱՐՁՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՒ ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆ

(Շարունակութիւն)

«Յանձնաժողովս կը կարծէ թէ սոյն պարբերութեան մէջ տեսնուած թէական կէտին նախ լուծումը պէտք է, այսինքն թէ Ս. Աթոռոյ պարտուց խնդրոյն առթիւ Յանձնաժողովոյս ձեռամբ տեղի ունեցած հետազօտութիւնք և ձեռք բերուած տեղեկութիւնք, որք բաւական համարուած են իրեն համար, բաւական կը նկատուի՞ն նաև պարտուց բարձման միջոցներու Քննիչ Յանձնաժողովոյ կողմէն, թէ ոչ։

«Եթէ բաւական չեն նկատուիր, այն ատեն աւելորդ կը համարիմք պարտուց բարձման համար առաջարկուած միջոցներու վրայ կարծիք յայտնել, քանի որ նախ բաւական համարուելիք հետազօտութիւնք կատարուելէ և տեղեկութիւնք ձեռք բերուելէ յետոյ, հարկ պիտի լինի խորհիլ թէ ինչ եղանակ կամ միջոց գործածելու է այդ պարտուց բարձման համար։

«Այդ պարագային մէջ Քննիչ Յանձնաժողովն ազատ է իր տնօրինութեանց մէջ և կրնայ որոշել և գործել ինչ որ ուզէ։

«Բնական է որ Յանձնաժողովս այդ խնդրոյն մէջ չկրնար կարծիք և ձայն ունենալ։

«Իսկ եթէ բաւական կը նկատուին, այն ատեն Յանձնաժողովս կրնայ պարտուց բարձման համար առաջարկուած միջոցներու վրայ իւր կարծիքներն յայտնել, որպէս խնդրուեցաւ իրմէ։

«Ուրեմն խնդիրն այդ տեսակէտէն դիտելով, կը սկսինք Նորին Վսեմութեան առաջարկած միջոցներու վրայ խօսիլ։

«Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիի ցոյց տուած միջոցներն երկուք են։

«Հանգանակութիւն և փոխառութիւն։

«Հանգանակութիւնն ի վաղուց անտի մեր ընդունած միջոցներէն մին լինելով, այդ մասին Յանձնաժողովս չկրնար տարակարծիք գտնուիլ, հետեւաբար կը համաձայնի այդ միջոցի սկզբունքին, անշուշտ վերապահելով երկրորդական և յարակից պարագայից վրայ իւր կարծիքներն յայտնել ի հարկին։

«Գալով ազգային փոխառութեան խնդրոյն, ահաւասիկ Յանձնաժողովոյս խորհրդակցութեանց և համոզմանց եզրակացութիւններն։

«Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի կ'առաջարկէ պարտուց գումարին վրայ բարդել նորա 10 տարուան տոկոսեաց գումարն՝ տարին %ին 5 հաշուով, և այսպէս յառաջ եկած համագումարը փոխ առնուլ ազգէն՝ 10 տարի պայմանաժամով կտրօնաւոր [illegible] հանելով ի շրջաբերութիւն։

«Նորին վսեմութիւնն այդ փոխառութեան անհերքելի եղած ապահովութեան աստիճանը բարձրացնելու համար կը փափաքի որ այդ փոխառութիւնը կատարուի ապահովութեան բոլոր այն պայմաններուն մէջ, զոր դրամատէր մը չկրնար չպահանջել երբ փոխ կուտայ իւր ստակը։

«Պահ մը ենթադրելով որ այդպիսի փոխառութիւն մը ընել հնարաւոր է, փոխ առնուելիք գումարին քանակութիւնն աչաց առջեւ ունենալու համար արժան կը դատենք կլոր հաշիւ մ'ընել, առանց կոտորակներու.

«Անցեալ 1883 տարւոյ ապրիլ 30ին Ս. Աթոռոյ պարտուց քանակութիւնն՝ ըստ նոյն տարուան հաշուեցոյցի՝ էր 3,796,937 ղրուշ 29 փարա ողջ դրամ,

որ կլոր հաշուով ըսել է	37,069 ոսկի
«Մինչեւ յառաջիկայ ապրիլի վերջ ենթադրելով պարտուց աճումն նոյնպէս կլոր գումար մ'ըլլալու համար	2,931 »
«Որով 1884 ապրիլ 30ին գրեթէ պարտուց գումարը պիտի ըլլայ	40,000 ոսկի
«Այդ գումարէն կրնանք զեղչել իբր Ներքին պարտք	6,000 »
«կը մնայ	34,000 ոսկի
«Արդ, պարտուց այդ գումարին վրայ յաւելցնենք 10 տարւոյ մէջ %ին 5 հաշուով բանելիք բաղադրեալ տոկոսաց գումարն	22,450 »
«Համագումարը կ'ըլլայ	56,450 ոսկի

«Ըսել է թէ 10րդ տարւոյ վերջին ամիսը պիտի վճարուի այդ 56,450 ոսկւոյ գումարն, որոյ մէջ հաշուած չէ Գործադիր Մարմնոյն դիւանական գործողութեանց, արտաքին գործակալութեանց, ևայլն ծախուց համար 10 տարուան մէջ ըլլալիք ծախուց գումարն։

«Գանք այժմ այդ փոխառութեան դէմ ցոյց տրուելիք ապահովութեան։

«Նորին վսեմութիւնը կ'առաջարկէ Գործադիր Մարմնոյն կամ լիազօր Յանձնաժողովոյն տրամադրութեան ներքեւ դնել մասնաւոր օրէնքով այն կալուածներն որք կրնան վաճառուիլ, ինչպէս է, կ'ըսէ, Աղեքսանդրիա գտնուող գետինն և Պաղեստինէ դուրս գտնուող ուրիշ խել մը անշարժ սեփհականութիւնք։

«Հօս տեղն է յիշել թէ պարտուց բարձման համար Յանձնաժողովոյս որոշած միջոցներէն մին էր նաեւ ինչ ինչ պայմաններով կալուածոց վաճառումն, սակայն ինք չյաջողեցաւ ցարդ, օրինական դժուարութեանց և բարեպաշտական նկատողութեանց հանդիպելով։

«Այսու ամենայնիւ եթէ Քննիչ Յանձնաժողովն այդ մասին եւս արժան դատած գործէ, Յանձնաժողովս չմտաբերեր միջամտել։

«Միայն զայս կ'ուզէ յիշեցնել թէ Աղեքսանդրիոյ գետինն ի բաց առնլով, այն կալուածներն, որք կրնան վաճառուիլ, չեն կրնար նշանաւոր գումար մը յառաջ բերել։

«Գալով Աղեքսանդրիոյ գետնին, որ 43,761 կանգուն է, եթէ այսօր կանգունը 8 ական ֆրանքէն հաշուի ընենք, որ հաւանական արժէքն է առ այժմ, կը տեսնենք թէ 15,200 ոսկի միայն կրնայ արժել։

«Ըսել է թէ այդ փոխառութեան դէմ ցոյց տրուելիք ապահովութեան դրամական և դրական պայմաններուն մէջ ամենամեծ տեղը կը բռնէ միայն այդ գետինն, որոյ այս օրուան 15,200 ոսկւոյ արժէքը չկրնար բաւական համարուիլ այդ փոխառութեան դէմ ապահովութիւն ներշնչելու համար։

«Ահաւասիկ այս է Յանձնաժողովոյս կարծիքը Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիի առաջարկած միջոցներուն վրայ։

«Գալով Մեծ. Արշակ էֆէնտիի առաջարկութեան, Յանձնաժողովս կը տեսնէ թէ Նորին Մեծապատուութեան ներկայած միջոցն ալ սկզբամբ հանգանակութիւն մ'է, բայց տարբեր եղանակաւ։

«Նորին Մեծապատուութիւնը կ'առաջարկէ ընդհանուր Ազգին մէջէն 500 մարդ գտնել, որ յանձն առնուն 100 ական ոսկի տալ ի բարձումն պարտուց Ս. Աթոռոյ, ստանալով Ազգէն բարոյական փոխարինութիւններ, որք են Երուսաղիմայ բարերար կոչուիլ, իրենց անուններն Երուսաղիմայ մէջ մարմարինի վրայ ոսկի գրերով արձանագրուած ունենալ, փափաքած եկեղեցւոյն մէջ կամ Երուսաղէմ թաղուիլ, վանքին կողմանէ կառուցեալ շիրիմներ ունենալ, ևայլն, ևայլն։

«Քանի որ Մեծ. Արշակ էֆէնտիի առաջարկած այդ միջոցն հանգանակութիւն մ'է, և քանի որ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի ալ իւր նմանօրինակ առաջարկութեանն առթիւ դիտել կուտայ թէ Հանգանակութեան

(Շարունակելի)

սամբ բոլորովին անիրաւ եղող սոյն առարկութիւնք, կրնամ հաստատել յանուն ողջամիտ տրամաբանութեան, թէ չեն զօրեր բնաւ մաքառելու ընդդէմ ազգային կենսական շահուցեւ սոսկ արդիւնք են անձնական կրից, փառասիրական ձգտմանց և նմանօրինակ ստորին բթախնդրութեանց։

Ինչո՞ւ այսքան միակողմանի դատաստան. միթէ բազում անկեղծ կղերականք, դրագէտք և խմբագիրք քանիցս չը բողոքեցի՞ն հրապարակաւ վերոյիշեալ ածականներուն դէմ, զորս հանդուցեալ Գէորգ Դ. կաթողիկոսն, ոչ նուազ անհեռատեսութեամբ մուծած էր Մաշտոցներու մէջ. Ե՛ր, մեք կիլիկեցիքս, չեմք լսեր այս պաշտպանութիւններն և միայն կը խնդրեմք դժուարութիւններ յարուցանել ազգային օրինաւոր իշխանութեան, Պատրիարքարանի դէմ։ Կրնայի՞ նք միթէ յուսալ իրաւամբ, թէ Ազգ. Պատրիարքարանն արդի կացութեան մէջ կարէր ուղղակէս հրամայական ձեւ մը կամ յանդիմանական լեզու մը գործածել ընդդէմ Հայոց ընդհ. Հայրապետին, որ մանաւանդ օտար պետութեան մը սահմանները կը բնակի։ Կրնայի՞ նք միթէ առանց անիրաւութեան պահանջել Պատրիարքարանէն որ սիրէր, չոյէր, փայփայէր զկիլիկիա, մինչդեռ սա հանդերձ իւր կաթողիկոսաւն կը ննջէր և չէր իսկ երեւակայեր ինքնօգնութեան գաղափար մը։ Ի՞նչ արինք կիլիկեցի եղբարք, մեր 150,000 ժողովրդոմս, մեր Ս. Աթոռոմս, բարեկեցիկ քաղաքներոմս, կղերներոմս, վանօրէիւքն, այլովքն հանդերձ, այսքան երկար միջոցի մէջ. որո՞վ իրաւամբ ուշադրութիւն և յարգանք կը խնդրենք, մեք որ չը կրցանք մինչև իսկ յառաջդիմութեան նշոյլ մը ցոյց տալ։ Ի՞նչ աւաւ ցարդ մեր Հայրապետն, ո՞ւր են իւր հաստատած վարժարանք, ո՞ւր իւր քաջալերած ընկերութիւնք, ո՞ւր պատրաստած [illegible] հովիւք, ո՞ւր ժառանգաւորաց դըպրոցը, ո՞ւր միաբանութիւնը, ո՞ւր ժողովրդեան հասկանալի բարոյա[illegible] — ամենքեան իւրեանց բացարձակ բացակայութեամբ եւեթ կը փայլին և առաւել քան զամենայն, ցաւ է ինձ խոստովանիլ, թէ մինչև իսկ դպրոցներ խափանեցան, ընկերութիւններ տկարացան, ապիկար աբեղաներ ի չնորհս արծաթոյ եկեղեցւոյ պաշտօնեայ եղան, ուսեալ վարժապետներ հալածուեցան և չ՚ատ անխոստովանելի բաներ եղան — արդի վեհապետին օրով, չըսեմ ուղղակի կամ անուղղակի թելադրութեամբ։ — Ահա, ազգասէր կիլիկեցիք, այս է մեր կաթողիկոսին իրական նկարագիրն, զոր ո՛չ թէ մասնաւոր ատելութեան դրդմամբ, ո՛չ թէ այլ կրից մղմամբ, այլ միայն և միայն [illegible] ի վեր հանելու դիտմամբ կը հրապարակեմ այսօր ի լուր աշխարհի և որք ինքեանք իրողութիւնք իսկ աւելի պերճախօս են այժմ քան զամենայն հրատարակութիւն, զի ամենայն ինչ կատարեալ է և չէ ինչ այլ ևս ի ծածուկ . . .։

Ի՞նչ կ՚ըսէ մեր խիղճն. այսքան տարիներէ ի վեր իւր ցրուեալ և տկարացեալ հօտը խնամելու, կըրթելու և զարգացնելու համար Տ. Մկրտիչ Սրբազանին ի՞նչ կը պակսէր, — տեղական ամեն տեսակ դիւրութի՜ւն, ժողովրդեան բարեպաշտական զգացո՜ւմն, կրօնական ամենաբարձր աստիճա՞ն, [illegible], մանաւանդ Պէրա՞թ, չքանչա՞ն, ամսակա՞ն, զորս յետ բազում ճգանց կրցաւ ձեռք բերել։

Այս ամենուն տարինք, լռութեամբ տանեցինք, բայց վերջին մահացու հարուածն անտանելի է մեզ և խիստ թանգ պիտի լինի. ժամ է արդ ուրեմն, Ազգասէր եղբարք, որ սթափինք և տեսնենք թէ ո՞ւր կ՚առաջնորդէ զմեզ Կիլիկիոյ վեհափառ կաթողիկոսին նորագոյն հրաշակերտն, գլուխ գործոցն — կիլիկեան Սինօդն ու նորա հռչակաւոր չեզոքութիւնն — ։ Բայց նախ ամենայնի, ո՞վ է այս Սինօդն, ո՞ր հեղինակութիւն կը հաստատէ և կը վաւերացնէ զայն, հնաւանդ սովորութեանց և յիշատակարանաց — զորս յերմապէս կը կարծեն յարգել ինքնակոչ Սինօդականք — ո՞ր աղբիւրէն յորդեց այս գերագոյն ժողովս։

Եթէ Մոսկովեան քաղաքականութիւնն յաջողած է, հակառակ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ բազմադարեան սովորութեանց, Սինօդ մը գոյացնելու Ս. Էջմիածնի կաթողիկէին ներքեւ, այդ կը նշանակէ՞ թէ Սսոյ կաթողիկոսարանն ալ պէտք ունի Սինօդի մը։ Խնդիր է նաեւ գիտնալ, թէ ո՞յք են Սինօդականք կիլիկեան [illegible] կաթողիկոսութեան, ի՞նչ արժանեաց և ի՞նչ հմտութեան տէր անձինք, — անձամբ կը ճանաչեմ քանիները, — տխպարք կղերական բարիաներու, որք մտաւորական և բարոյական աչխարհի նատրը պատկերացնելէ անգին չեն անցնիր։ Եւ ի՞նչ պիտի լինի այս մեծահանճար Սինօդականաց զբաղումը, խնդրեմ Հայրենակիցք իմ, լաւ խորհեցէք, Եկեղեցական և Աստուածաբանական խնդրոց լուծո՞ւմ տալ, Հայ Եկեղեցւոյ վարդապետութեանց խո՞րը թափանցել, թէ միայն ծուխ գնել ու խնկարկել և մերթ ընդ մերթ սատրագրել թուղթեր՝ որք իւրեանց իսկ բարոյական մահուան վճիռը կուտան, որպէս էր առաջին Սինոդական պաշտօնագիրն՝ չէզոքութեան մասին և որ, քաջցր է մեզ հաւատալ, պիտի լինի նաեւ վերջինն։

Զը մասնակցիլ ընդհանուր Հայրապետի ընտրութեան, հատանել իսպառ Եկեղեցական միութիւնն, անջատիլ ըստ ամենայնի Հայ ազգէն, անսաստել ընդհանուր ժողովոյ տնօրինութեանց, ուրախացնել օտար Արդոնները, կզզխանալ Տաւրոսի չլեմայից ետեւ և կիլիկեան նոր ազգ մը ստեղծել իւր առանձին կաթողիկոս — Պատրիարք — Պապով, իւր առանձին Սինօդով, իւր առանձին լեզուով, — որ արդէն օտարացեալ է, իւր առանձին օրէնքով և խիստ հաւանականաբար քիչ օրէն նաեւ իւր առանձին Եկեղեցական վարդապետութիւններոմս ու արարողութիւններով, — Է՛հ, ի՞նչ խելացի քաղաքականութիւն։

Եւ սակայն, ասացէ՛ք, անկեղծ կիլիկեցիներ, կրնա՞ք ուրանալ թէ մեք կիլիկեցի լինելէ յառաջ Հա՛յ ենք. ո՞չ ապաքէն ամենայն Հայ [illegible] եան կաթողիկէն, որ 1500 տարիներէ ի վեր յինքն կը յանկուցանէ համայն Հայոց սրտերն ի սփիւռս աշխարհի, Բրիտանիայէ ի Հնդկաստան և Եգիպտոսէ ի Ռուսաստան։

Արդարեւ պէտք է պահել Սսոյ նուիրական Աթոռն ալ և պատուաւոր պահել, բայց ո՛չ որպէս զի Ազգային մարմնոյն վրայ վէրք մը, ինքնուրոյն Աստուածպետութիւն մը լինի, այլ որպէս զի ամուր պարիսպ և վահան լինի այն ապագայ հաւանականութեանց առջեւ և հովանի կենսատու՝ բազմաթիւ Հայ ժողովրդոց, որք աննկարագրելի թըշուառութեան տակ կը հեծեն այսօր՝ ազգային—բարոյական տեսակէտով։

Իսկ՛ւ թէ Երկի՞նք շնորհէր մեզ մտաւոր ապագայ մը, յորում մեր Օգոստ. Սուլթանին կառավարութիւնն լաւ եւս հասկնար — ինչպէս որ տակաւ առ տակաւ ճշմարտութիւնն յայտնուելու վրայ է — և գնահատէր այն ձրի զըպարտութեանց իսկական արժէքն, որովք, Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսն կ՚ուզէր մատնել Պոլսոյ Երեսփոխանական ժողովս ու Պատրիարքարանն՝ իբր հակամէտք և կուսակիցք օտար պետութեան մը Հայ կաթողիկոսին. իսկ՛ւ թէ այլ եւս տեսնենք Սսոյ Աթոռոյն վրայ լուսամիտ, ազգասէր և անփառամոլ գահակալ մը, որ առանց դժուարութիւններ յարուցանելու Ազգին օրինաւոր իշխանութեան, կայսերական փակերացամբ հաստատեալ Սահմանադրական վարչութեան և Պատրիարքարանին դէմ, անդուլ գործէր, լուսակեդրոնմ՚ ընէր(Աթոռն), և անմիջական դարման տանէր Ազգին ցաւերուն։

ՈՒՂԻՂՈՐ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

20 մարտ 1884

ՀԱՃԸՆ

ՀԱՅՔ Ի ՄԷԼԻՏԻՆԷ

. . . Խմբագրապետ Տէր,

. . . . . Մասիսիդ 2629 րդ թերթին մէջ 25 փետր. 1884 թըւականաւ Քարբերդէն ուղղեալ մի նամակ ընթերցանք, որով միանձանօթ ուղեւոր խուն ինչ ժամանակ միջոց ասա (Մելիտինէ) [illegible] ժամանակ պահելի [illegible] Ս. Եկեղեցւոյ շինութեան, Ազգային վարչութեան, կրթական վիճակին, անհատական ճաշակին, և միով բանիւ մէն մի կենսական խնդրոյ խորը թափանցելով՝ ցաւ ի սիրտ կ՚ողբայ Մելիտինէի ազգային վիճակին վրայ, և զանոնք ի լոյս և ի յառաջդիմութիւն կը հրաւիրէ։ Արդ այ ուղեւորը կ՚ըսէ նախ՝

Ա. «Ցասը տարիէ հետէ սկսուած Եկեղեցւոյ շինութիւնն հազիւ կէս եղած է»։ Առանց չափելու շէնքին ստուարութիւնն և առանց տեղեակ լինելու այդպիսի մի հոյակապ շէնքի համար մեծաւ մասամբ Ս. Երրորդութեան (*) թաղի բնիկ ջերմեռանդ ժողովրդեան արդեամբք հաւաքեալ մեծաքանակ գումարին, տարիներն եւեթ կը թուէ, վարագուրել ուզելով ժողովրդեան ջանքն ու զոհողութիւն։ Ի՞նչ, միթէ անպակաս օրինակ չե՞ն մեզի այն եկեղեցիք, որոց շինութեան համար ո՛չ միայն տարիներ, այլ ամբողջ դարեր իսկ հոլովեցան Եւրոպական բազմահարուստ քաղաքներու մէջ. այս նախատի՞նք է միթէ Մելիտինեցւոյն՝ որ առանց յումեքէ օժանդակութիւն խնդրելոյ, ինչպէս կ՚ընեն չատ քաղաքներ, ինքնին կ՚աշխատի կառուցանել թէ եւ երկար տարիներէ ի վեր զիւր սրբավայրն՝ սիրայօժար նուիրելով իւր լուման։

Բ. կ՚ըսէ. «Իւր երեք Եկեղեցեաց վարժարաններն գեղջկաց դպրոցներէ տարբեր հանգամանք մը չունին»։ Եթէ ազնիւ ուղեւորը տեսած և քննած է դպրոցներն, անշուշտ դիտած է դասատուաց կարողութիւններն և նոցա փոյթն ու ջանքն ի կարգապահութեան և ի միօրինակ դասախօսութեան. ուրեմն Ե՛ր տարբեր հանգամանք մը չէ կրցած տեսնել մեր ծայրայեղ ուղեւորն։

Գ. կ՚ըսէ «Աղջկանց վարժարան չունին»։ Թերեւս Քարբերդէն ի Մելիտինէ տեսած չէ յանուն Գայիանեանց Խնամակալութեան հաստատուած օրիորդաց վարժարանն և գիշեր այս յօդուած գրելուն։ Հոս չեմք մոռնար յիշեալ օրիորդաց վարժարանի Խնամակալուհի ազ[illegible] փոյթն [illegible] գովաբանել, զորս տեսանողն երբեք չկրնար թերահաւատել մի պայծառ և փայլուն ապագայի վրայ. վասն որոյ ի սրտէ յաջողութիւն և յարատեւութիւն մաղթելով հանդերձ, ազնիւ ուղեւորին ալ ուրախութեամբ կ՚աւետեմք աղջկանց վարժարանի մը գոյութիւնը։

Դ. «Ազգ. լրագրի գոնէ մի բաժանորդ չգտնուիլ այն ժողովրդեան մէջ», կ՚ըսէ։ Այո՛, ներկայս չը գտնուիր ինչպէս կը գտնուէր յանցելումն՝ Մասիս, Մանզումէ և Թերճիման, և այս չցուցներ ճաշակի և զգացման անգոյութիւն, այլ ներքին պատճառներ, զորս այժմ բացատրելու պէտք չունիմք։

Ե. Թէ՝ ժողովրդեան հազիւ 50-60 տան մէջ կարելի է գտնել գըրքեր, յորոց շինութիւն և յառաջդիմութիւն սպասել միամիտ մարդու գործ է։ Ասոր ալ ստորասական կը պատասխանեմք (այո՛). Բայց Մելիտինեցին չկարդար այն գրքերը, որք իւր բարուց և վարուց վրայ կը ծանրանան և կ՚ապականեն. չհպէր անոր՝ որ իւր համեստ բարոյականը կը խանգարէ, և երբեք չսիրեր ակնարկ մ՚անգամ դարձունել այն ընթերցուածոց՝ յորոց անկրօնութեան գարշահոտութիւնք՝ իբր ուղունք՝ կը վխտան. վերջապէս ոչ գինւոյն պատիր գոյներէն հրապուրեալ կ՚ընդարմանայ արբեցութեամբ և բժշկի կը կարօտի, և ո՛չ ալ յաւերժահարսանց սիրահար կ՚ընտրէ զինքն յըստակեան լճին հեղձամղձուկ ըլլալու. այլ ստէպ և յաճախ կը կարդայ, և ունի, առանց չափազանցելու կ՚ըսեմք, առ այժմ բաւական թուով գրքեր, որոց համեստ բարոյականը, պարկեշտ քաղաքականութիւնը՝ ճշմարիտ կրօնի աղբիւրէն բղխած կը դաւանիմք, և որովք ո՛չ միայն մեք, այլ և մեր յետագայ սերունդք պիտի յառաջդիմեն ճիշդ յայն նպատակ՝ որ բարւոյն կեդրոնն է, և զոր կորուսած կը կարծէ մեր դժբաղդ ուղեւորն։

Զ. կ՚ըսէ. «Իւր երեք կրթական ընկերութիւնները դերեզմանի կարօտ վիճակի մը ենթարկուած են»։

(*) Նորոգ կառուցեալ Եկեղեցւոյ անունն է.

Աչքին մէկ ընկերութեան վրայ ուրոյն ուրոյն խօսիլ չեմք ուզեր. — մի միայն Աստղիկ ընկերութեան վրայ մասնաւորելով կը սիրեմք հարցունել թէ ընկերական վարժարանը տարեկան 60 ոսկւոյ ծախուց գումարը ո՞ւրկէց կը հայթայթէ. արդեօք ուղեւորաց առատաձեռնութեամ՞բ կը գոհացնէ իւր պաշտօնեայները։

Է. կ՚ըսէ. «Այսչափ ժողովրդեան մէջ հայերէն կամ տաճկերէն և ոչ մի բնիկ գրչի տէր կըրնայ գտնուիլ»։ Հոս չեմք մոռնար յառաջ բերելու անցեալ սեպտեմբերի մէջ արմտեաց տասանորդաց համար՝ ի գիմաց կառավարութեան ի գաւառակս և ի գիւղօրէս ղըրկուած հայազգի պաշտօնեայները, յորոց ոմանք՝ Ազգ. դպրոցաց մէջ իսկ պաշտօնավար դասատուներ էին, և միթէ բողոքական ազգայինք՝ ազգային շրջանակի մէջ չե՞ն նկատուիր, և նոքա իրենց ուսումն և գիտութիւն Հայ ազգայնութեան պարտաւոր չեն ճանչնար, և եթէ այո՛ չեն, ձեռք ա՛լ չե՞ն, մի և նոյն մարմնոյ մասունքը չե՞ն կազմեր։

Ը. կ՚ըսէ. «Այն քաղաքի մեծ վաճառականութիւնն միայն պանդուխտ ազգայնոց և տեղացի մահմետականաց ձեռքին մէջ կը գտնուի, տեղացի Հայք են միշտ նոցա հետեւողք և յաճախ կորուսանողք»։ Թող ներուի մեզ խնդրել արդոյ ուղեւորէն թէ ո՞յք և ի՞նչ պարագայի մէջ կորուսեր են Հայ վաճառականք և այն ալ յաճախ, ո՛, ո՞ք սնանկացաւ որ ցարդ անտեղեակ է Մելիտինեցին. երկրորդ՝ եթէ պանդուխտ վաճառականաց ներկայութիւնն ամօթ և նախատինք կը համարուի բնիկ կամ տեղացի վաճառականաց, ուրեմն որչափ մեծ ամօթ է Կ. Պոլսոյ պէս մայրաքաղաքի մը, յորում հազարաւորք կը գտնուին, և եթէ չենք սըխալիր աւելի փառք և պատիւ է՝ այն քաղաքին՝ երբ միշտ իւր ծոց կ՚ընդունի և կը հիւրընկալէ ամեն ազգերէն համբաւաւոր վաճառականք և զանազան կարգի արհեստաւորք և պաշտօնեայք։

Թ. կ՚ըսէ. [illegible] պաշտօնէից մեծագոյն մասն, և թէ ճաշակաւոր ագանելեաց արհեստաւորք պանդուխտներն են»։ Ա՛յս ալ յանցանք է փոխանակ մէկ տղու տարեկան առ նուազն տասն ոսկի ծախսելով յայլ և այլ քաղաքներ ղրկել դաստիարակելու, յիսուն տղու համար յիսուն ոսկիի արժանաւոր դասատու մը բերել խոհեմութիւն չէ՞ [illegible]

առաջնոյն պատեհաբար՝ ի մօտոյ իմաստասիրէ և ըմբռնէ Մելիտինէի ըստ իւրում ասութեան՝ նողկալի վիճակը։

Այսու ամենայնիւ թէև կան տակաւին ինչ ինչ կէտեր, որ Մելիտինէի ազգայնութեան մեռեալ և անըղձալի վիճակը կը չօշափէ, սակայն նա՝ (ուղեւոր) որովհետեւ Աստղկեան վարժարանի վիճակը չէ քննադատած ու լռութեամբ անցած է, առանց գնահատելու և ակնարկ մ՚իսկ դարձունելու, մենք եւս այն կէտերը զանց կ՚ընեմք բաւ համարելով այսչափը միայն ըսել թէ, ուղեւորն՝ արդարեւ ուղեւոր է ա՛յնչափ, որչափ որ Հերակլէս մը կրնայ բաւականանալ այն ուղեղէն. ուստի յասմ մասի լուրջ քննադատութիւնն ազնիւ ընթերցողաց կ՚ընծայեմք, որպէս զի դիմակաւոր օտարականին խուն ինչ ժամանակի մէջ ստացած տեղեկութեանց արդիւնքը (որ արդարեւ իւր մեծ հանճարոյն ապացոյց են) ճանչնան։ Այս բացառութիւն է՝ սակայն թէ իւր դիմակէն դիպակն անգամ ծանօթ էր մեզ՝ երէկ և այսօր և վաղիւն իսկ։

Տէր խմբագիր, ներկայս . . . Մասեացդ ստորոտը հիւրընկալել բարեհաճելնիդ խնդրելով

Մնամք խորին յարգանօք

Մարտիրոս Կարապետ
Սահակեան Գէւլէմէզեան

ի 5 ապրիլ 1884
Մելիտինէ

ԱՂՔԱՏԱՑ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
ԽԱՍԳԻՒՂԻ

. . . Տէր Խմբագիր,

Խասգիւղի Աղքատաց Խնամակալութիւնն շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ թէ՝ հետեւեալ նուիրատուութիւնք եղած են իրեն.

Նորին Բարձր Սրբազնութիւնն Ամենապատիւ Տ. Տ. Ներսէս Սրբազան Պատրիարք Հայրն մեր, որ Խնամակալութեանս հաստատութենէն ի վեր իւր բարձր աջակցութիւնն ու նպաստները չէ զլացած մեզ երբէք, այս տարի եւս իւր առատ նուէրներով բարեհաճած է սփոփել գիւղիս աղքատներն։

Նմանապէս ազգային երեւելի վաճառականներէն Մեծ. Ցակոբեան Միքայէլ եւ Կիւմիւշկէրտան Տիգրան էֆէնտիներն, որոց Ազգին մատուցած բարիքներն ծանօթ են ընդհանուր Հայութեան, ինչպէս ամեն տարի, այս տարի եւս բարեհաճեցան առատօրէն նպաստել Խնամակալութեանս։

Նոյնպէս ազգային պատուաւոր վաճառականներէն Մեծ. Շալճեան Ցակոբ էֆ. բարեհաճեցան նուիրել իր տարեկան նուէրն 100 ղանեկան արծաթ։

Մեծ. Տեարք

Լեւոն Փափազեան	120
Եղիա Շահպազեան	108
Կարապետ Խուրեան	100
Ատ. Տէր Մարգար Լուքեան	70
Վահէ Ցակոբ էֆ. Նշանեան	40
Ցովակիմ Գափամեան	40
Եղիա Տէմիրճեան	20
Մարտիրոս Փափազեան	20
Միհրան Սիմէոնեան	20
Պոլսոյ մաքսատան բեռնակիր եղբարք	50
Խասգիւղի Սաֆրա Մավունաճիսի »	20

Խնամակալութեանս նախկին անդամներէն Մեծ. Սարրաֆեան Ցարութիւն էֆ. իւր բարի սովորութեան համեմատ, այս տարի եւս բարեհաճեցաւ նուիրել 60 հօխայ միս։

Մեծ. Ցարութիւն էֆ. Ասլան 1 ընտիր ոչխար.

Մեծ. Սարգիս էֆ. Բամպուքճեան բարեհաճեցաւ, ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի եւս 400 հատ հացկիթ իւր կողմանէ նուիրել եւ 600 հատ եւս հետեւեալ Մեծ. անձերէն հաւաքելով յուղարկել.

Մեծ. Տեարք

Առտին Եէտիգարտաշեան	100 հատ
Մակարոս Հէքիմեան	100 »
Ցարութիւն »	100 »
Կարապետ Հէրկէրեան	100 »
Նշան Փանոսեան	100 »
Խաչատուր Գափլանեան	50 »
Ցակոբ »	50 »

Ապխտավաճառ ազգայնոց ընկերութեան Գործադիր ժողովոյ ատենապետ Մեծ. Շալճեան Ցակոբ էֆ. բարեհաճեցաւ իր արհեստակից պատուարժան ընկերներէն հաւաքելով ղրկել 65 օխայ ապուխտ եւ 20 օխայ պանիր։

Մեծ. Հայրապետեան Կարապետ էֆ. ինչպէս ամեն տարի, այս տարի եւս բարեհաճեցաւ նուիրել 320 զոյգ պէյլիկի հաց։

Այս առթիւ Խնամակալութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ նաեւ թէ՝ Ազգային ճարտար բժիշկներէն Մեծ. Տօքթէօր Տիրան էֆ. Գափամաճեան իւր յատուկ բարեսրտութեամբ բարեհաճած է ձրիապէս դարմանել գիւղիս համայն աղքատներն ամեն անգամ, որ հրաւէր ընդունած է Խնամակալութեանս կողմանէ։

Պարտ անձին կը համարիմք նաեւ մեր ջերմ շնորհակալիքն յայտնել հրապարակաւ համայն Մեծ. բաժանորդաց, որք յօժարութեամբ կը նպաստեն մեր գործոյն։

Շնորհակալութիւն նաեւ գիւղիս տիկնանց ազնիւ դասուն, որ սիրով պատասխանած է մեր վերջին հրաւէրին եւ փութացած է առատ բաժիններով նպաստել աղքատաց։

Մնամք յարգանօք
Աղքատաց Խնամակալութեան
ի դիմաց

Ատենադպիր Ատենապետ
Լեւոն Հաճեան, Սարգիս Ս. Պէրպէրեան

17 ապրիլ 1884 Խասգիւղ

ՎՐԻՊԱԿ

Մեր երկուշաբթի աւուր թըւով հրատարակած Տօքթ. Ճէլալեանի բնախօսական յօդուածին մէջ քանի մը տպագրական վրիպակներ սպրդած են, զորս այսպէս պէտք է ուղղել. Բ. սիւնակ 27 րդ տողին մէջ «12 րդ դարուն», պէտք է լինի «19 րդ դարուն», Ի. սիւնակ 4 րդ տողին մէջ 99 թիւը պէտք է լինի 95, և նոյն սիւնակ 41 րդ տողին մէջ «Արշակեայ ժողովրդեան» խօսքը պէտք է լինի «Եւրոպեան ժողովրդեան»։

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԽԻՖԻՃԵԱՆ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ 1,852,000 Անգլ. ոսկի

Պահեստի դրամ 245,682 " "

LONDON AND LANCASHIRE

ԼՕՆՏՕՆ եւ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Սոյն ընկերութիւնն չափաւոր գիներով ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնայ ընդունիլ, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ մօտակայ գիւղերու մէջ, գիներու եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն առ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ԻԹՈՒՐՔԻԱ

Ր. Ֆ. ՐԱՈՒԹ

Ղալաթիա, Հալաճեան խան 16—17

ՏԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ

Յ. ԱՍԱՏՈՒՐ

Կ. Պոլիս, կամուրջի գլուխ, Եէնի-Ջամի 32

ԱԶԴ

Թալասու. Վարդ-Պատրիկեան վարժարան համար լաւ հայերէն և առաջին կարգի մաթեմաթիգ գիտցող դասատու մը կը խնդրուի գոհացուցիչ ամսականաւ։

Ցանձնառուն պէտք է դիմել առ վարժապետեան էֆէնտի, ի վարժարան կէտիկ փաշայի։ 6—6

3

ՏՐԱԺԷ ՏԷՔԻՒՐԱԹԻՖ ԽՕՏԻՒՐԷ

ՏԻՒ ՏՕՔԹԷՕՐ ԺԻՊԷՐ

Մորթային հիւանդութեանց, մորթի ծակերու խցման, վէրքերու, արեան ապականութեան, գաղղիական ախտի դէմ գործածուած դեղերուն ամենէն լաւն, ամենէն ազդուն, ամենէն ախորժահամն եւ ամենէն դիւրագինն է։

Պահանջել (ինչպէս նաեւ չուրուպին համար) Ժիպէրի եւ Պուժինեի կարմիր ստորագրութիւններն եւ Ֆրանսական կառավարութեան կապոյտ դրոշմը։

Կը գտնուի Փարիզ, Պուժինեի եւ Տէլօրիէ դեղարանն եւ բոլոր դեղագործաց եւ դեղավաճառաց քով։

6

ՍԻՐՕ Է ԲԱԹ ՏԸ ՎՕՔԼԷՆ

Կուրծքի եւ կոկորդի հիւանդութեանց լաւագոյն դեղ։

Կը գտնուի Փարիզ, Քլէրի փողոց, թիւ 31 եւ ուրիշ ամեն դեղավաճառաց քով։ Մայրաքաղաքիս մէջ միակ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, մաքսատան դիմաց կէօչէ օղլու խան, Պ. Զէրվաթիի վաճառանոցը։

8

ՔՕՄԱՏ ՏԷԼՕՐԻԷ

Եռքի, թեփի եւ մազերու անկման լաւագոյն դեղ։

Կը գտնուի Փարիզ, Քլէրի փողոց թիւ 31, եւ ամեն դեղավաճառաց եւ վարսայարդարաց քով։ Ամբողջ տուփը 20 ղրշ, կէս տուփը 12 ղրշ։

Մայրաքաղաքիս մէջ միակ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, մաքսատան դիմաց, կէօչէ օղլու խան, Պ. Զէրվաթիի վաճառանոցը։

9

ԱՄԱՆՏԻՆ ՏԷԼՕՐԻԷ

Ձեռաց ճաթրտուքի, պալարներու, եռքի եւ ածելիէ յառաջ եկած մորթային բորբոքման դէմ լաւագոյն դեղ մ'է Պ. Տէլօրիէի սոյն բօմատն։

Կը գտնուի Փարիզ, Քլէրի փողոց թիւ 31, եւ ամեն դեղավաճառաց եւ հոտավաճառաց քով։ Մայրաքաղաքիս մէջ միակ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, մաքսատան դիմաց կէօչէ օղլու խան, Պ. Զէրվաթիի վաճառանոցը։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անկլիոյ, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆԻ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէպանտօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարօքքօ	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2 600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օտրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գատօ	2,000	Բաֆֆէ	1,200
Գօլօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բալթիք	1,700
Տօմինօ	1,800	Քէտօ	2:800
Տրաքօ	2,600	Ռինալտօ	4,400
Էրատօ	2,600	Ռօմէօ	3,200
Ֆալքըն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօտօ	3.500
Կալիլէօ	3,500	Սալէռնօ	4 000
Կիտանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	2,200	Սօրէնտօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հըմպըր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիւնօ	2,300	Քանտօ	3,600
Քէլսօ	2,000	Եէտտօ	3,600
Քօլօ	2,200	Զէգրը	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Քանտօ շոգենաւը, նաւ. Հորնսպի, մայրաքաղաքս հասաւ եւ իւր բեռը պարպելէ յետոյ Օտէսա պիտի երթայ։

Քօլօ շոգենաւն ապրիլ 26ին Անգլիայէն մեկնեցաւ Կ. Պոլիս եւ Օտէսա երթալու համար, եւ մայիս 13ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ Գործակալ

Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա։

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիայէ Լեւանտ դէպի կանոնաւոր բանող

Մեկնում Մարսիլիայէն ամեն տասն եւ հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը։

Ուղղակի եւ արագ ուղեւորութիւն

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Արտէշ, որ պիտի մեկնի մայիս 5 երկուշաբթի ժամ 4ին։

Նաւուղիէքի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՆԻՐՕԹԷ ԲԸԳՈՒԼ

Մումհանէ փողոց, թիւ 141

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ 1 Ապրիլ (Ն. Տ.) 1884, մինչեւ նոր ծանուցում

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	62	64	66
	Առաւօտ											Իրիկուան											
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս . . . . Երթ	6 14	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 52	1 27	2 26	3	3 34	4 4	4 40	5 11	5 42	6 1	6 26	6 57
Գում-գաբու	6 25	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12	1 2	1 38	2 37	3 11	3 45	4 15	4 51	5 22	5 53	6 12	6 37	7 8
Եէնի-գաբու	6 29		7 57		8 58			10 34	10 53	11 32	12 4	1 6	1 42	2 41	3 15	3 49	4 19	4 55	5 26	5 58		6 42	7 13
Տավուտ փաշա	6 32		8					10 37	10 56	11 35	12 7	1 9	1 45	2 44	3 18		4 22		5 29	6 1		6 45	7 16
Սամաթիա	6 37		8 6		9 4			10 42	11 1	11 40	12 12	1 14	1 50	2 49	3 23	3 55	4 27	5 1	5 34	6 6		6 50	7 21
Եէտի-գուլէ	6 42	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 17	1 53	2 54	3 26	4	4 30	5 7	5 37	6 9	6 22	6 54	7 27
Մաքրիգիւղ	6 54	8	8 25		9 23			10 59		11 58				3 6		4 14		5 21			6 36		7 39
Այ-Ստեֆանոս		8 14	8 36		9 33			11 10		12 10						4 25		5 32			6 50		
Քիւչիւք-Չեքմէճէ ժամ.		8 25								12 19											6 59		

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1
	Առաւօտ										Իրիկուան											
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք-Չեքմէճէ . Երթ			7 34									1 16										6 38
Այ-Ստեֆանոս			7 44		8 42		9 38			11 17		1 27						4 39		5 54		6 51
Մաքրիգիւղ	6 30	7 23	7 57		8 54		9 49			11 30		1 40			3 13			4 51		6 7		7 5
Եէտի-գուլէ	6 44	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	1 22	1 54	2 21	2 55	3 27	3 59	4 35	5 6	5 42	6 23	7	7 26
Սամաթիա	6 49	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41		10 16	11 16	11 48	1 26	1 58	2 25	2 59	3 31	4 3	4 39	5 10		6 27		
Տավուտ փաշա	6 54	7 46		8 47		9 46		10 21	11 21	11 53	1 31		2 30	3 4	3 36	4 8	4 44					
Եէնի-գաբու	6 58	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49		10 24	11 24	11 56	1 34	2 4	2 33	3 7	3 39	4 11	4 47	5 16		6 33		
Գում-գաբու	7 3	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 1	1 39	2 8	2 38	3 12	3 44	4 16	4 52	5 21	5 52	6 38	7 10	7 40
Կ. Պոլիս . . . ժամ.	7 12	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 48	2 17	2 47	3 21	3 53	4 25	5 1	5 30	6 1	6 47	7 19	7 50

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարներն Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոյ մէջ

ԲԱՓԱՅԱՆԻ

Լիվերպուլ, Միջերկրական եւ Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Գրքս
Արգատիա	2,500	Ռոճըրս
Արմէնիա	2,500	Քրուիքշանք
Լեսպիա	2,500	Ռուբլզս
Մաքեդոնիա	3,500	Մարշ
Ռումելիա	2,800	Ֆօթըրճիլ

Այա Սոֆիա շոգենաւը, Օտէսայէն եկաւ ի մօտոյ Լիվերպուլ երթալու համար։

Մաքեդոնիա շոգենաւը մայիս 14ին Լիվերպուլէն աստ կ'սպասուի։

Այս շոգենաւք կին պաշտօնեաներ ալ ունին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվերպուլ եւ Արեւելեան միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերեան	2,500	Ֆլավեան	3,700
Ալղարեան	2,500	Ֆլորենցեան	3,700
Անաթոլեան	2,500	Ֆլամեան	3 700
Աբենեան	2,500	Իպերեան	5,500
Արաբեան	3,700	Իլլիրեան	4,500
Պավարեան	6,000	Իտալեան	5,500
Պուլկարեան	6,000	Լէսպեան	2,200
Քասթիլեան	800	Լէվանթեան	2,500
Սիպերեան	2,000	Լէպանոն	800
Տօրօս	700	Օլիմպոս	700
Էճիպթեան	3,700	Պէրսեան	3,800
Ֆլաքեան	3,700	Վալենսեան	6,800
Ֆլանտրեան	3,700	Վենետեան	6,800

Աբենեան շոգենաւը, նաւապետ Ռիչարտս, Լիվերպուլէն աստ հասաւ եւ ի մօտոյ դարձեալ Լիվերպուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճամբով։

Շաբաթական շոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվերպուլի եւ Պուրգըսի միջեւ, եւ ստորագրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակագներով։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆՏԷՆ Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ. Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվերպուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.

Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք.

Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման եւ ընկ.

Մալթա, Ա. Քամիլլերի.

Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտադոյ.

Զմիւռնիա, Պ Ուիդօլ եւ ընկ.

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրէկոն	7,000	Մալթա	3,000
Աթլաս	3,000	Մարոքքօ	2,500
Ալեփփօ	3,000	Նուպիա	2,500
Պարթիա	4,600	Բոթնիա	5,000
Պավոնիա	3,300	Բաթաւիա	3,200
Պալմիրա	2,500	Բալթիք	3,000
Պէթրիչ Քաուն	1,200	Սերվիա	7,800
Սքիթիա	5,000	Սիտոն	4,600
Քաթալոնիա	4,700	Սամարիա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարքա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թեներիֆա	2,500
Մարաթոն	3,000		

Մարոքքօ շոգենաւը, նաւապետ Քէյ, մայիս 4ին Լիվերպուլէն աստ կ'սպասուի։

Ստորագրեալս արտօնութիւն ունի ճանբորդ եւ վաճառք ընդունիլ Նիւ Եորքի եւ Պոստընի, ինչպէս նաեւ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր սակագներով։

Դիմել առ

ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ, Գործակատար.

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերպուլ եւ Միջերկրական միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քառնաք	4,200	Ուղիէլօ	3,000
Ֆարոս	4,000	Նէֆրիս	3,000
Օսմանլի	4,000	Բէրօ	3,000
Սեսոստրիս	3,250	Ատլանտիք	1,700
Թեպէ	3,250	Լոտուս	800
Մալթա	3,250	Օլինթօ	800
Մարէոթիս	3,250	Սեթի	700

Օսմանլի շոգենաւը, նաւ. Ուիլլօքս, Լիվերպուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքնաղապէս յարդարուած են ճանբորդներու համար։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ եւ ԸՆԿ. Գործակատար

Մէյտանըլըգ սօգագ, Պոլիս

Տնօրէնութիւն, Լիվերպուլ,

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.

31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվերպուլ

Գործակալութիւնք

Ալեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ ընկ.
Ալժէ	Է. տը Լաքրուա
Պէյրութ	Լէվի, Ֆրանք եւ ընկ.
Կ. Պոլիս	Ճ. Վ. Ուիթօլ եւ ընկ.
Դարդանէլ	Է. Կրէչ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իմոսի եւ ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ ընկ.
Զմիւռնիա	Ք. Ուիթօլ եւ ընկ.
Շիրա	Ն. Ք. Բէգրոբուլօ

ԴԵՂԱՐԱՆՔ ԷՐՃԻԵԱՍ

ԵՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Եէնի ճամի Քօսթախանէին դիմացը 12 թուով Դեղարանն այս անգամ Դեղարան Էրճիեաս անունով կը շարունակուի. ու մօտերս Նորվեկիայի ամենաընտիր ձկան իւղէն մեծ քանակութեամբ բերուած ըլլալով՝ օխայով ու տակառով կը ծախուի. նաեւ այլ եւ այլ ընտիր քօնեաքներ (ֆին շամբանեը) հատով եւ մնտուկով կը տրուի։

Ցիշեալ Դեղարանն ամեն օր Տօք. Տատըրեան աստուները եւ Տօք. Այվազեան էֆէնտին կէսօրէն մինչեւ իրիկուն կը գտնուին։ 32

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 19 ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրուշի հաշուով)

Լոնտրա 3 ամիս,	ղրշ. 110,10 առ	Անգլ. լիր.
Փարիզ 3 »	Ֆր. 22,85 առ	Օսմ. լիր.

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմ. Քօնս. գոցուեցաւ	9,32
բացուեցաւ	9,33
կէս օրին	9.33
Եգիպտ. միաց. բաց. ոսկի	74.30
Րումէլիի երկաթուղի	47,
	Անգլ. լիր
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	4,10
» Օթօման	5,52
Կ. Պոլսոյ Պանքան	6,18
Քրէտի Ժէնէրալ 6% Օսմ. լիր	7.20
Փոխ. 1863 (Մուքատ.) 6 % Ֆր.	61,
» 1865 » 6 %	55,
» 1869 (Բինար) 6 %	49,
» 1872 (Գօն տիւ Թրէզօր)	17,
» 1873 (Բինար) 6 %	44,

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա 30 ապրիլ

Անգղ. Քօնս.	101 6/16
Օսմ. »	9
Փոխ. 1865	11 1/8
» 1869	10
» 1871	67 1/2
» 1872	17
» 1873	8 7/8
» 1877	79 1/2
Պանք Օթօման	16 7/8
Ռուս. փոխ. 73ի	92 3/4
Եգիպտ. միացեալ	67 1/2
» արտօնաւոր	90
Տայրա Սանիէ	64 1/2
Փոխ. Ռօշիլտ	90
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	25 38
Փարիզ 30 ապրիլ	
Գաղղ. Քօնս. 3 0/0	78,02 1/2
» » 4 1/2 0/0	108.38 1/2
Օսմ. Քօնս.	9, 1/2
Փոխ. 1865 Ֆր.	54
» 1869	48
» 1873	44,
Օսմ. Երկաթուղի	46,62 1/2
Պանք Օթօման (գ. կ.)	673,75
Քրէտի Լիոնէ (գ. կ.)	586 25
Ռուս. փոխ. 5 առ 0/0 (1877)	98 1/8
» » Արեւելեան	
Իտալ. Քօնս.	95 60
Եգիպտ. միացեալ	340,
Փոխանկագիր Լոնտրայի վրայ	25,16
Վիէննա 30 ապրիլ	
Փոխ. Լոնտրայի վրայ	121,60
Րումէլիի երկաթուղի	21,80

ԿԷՍ ՕՐ 4,58